

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 18 IR
19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 23¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-1052**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimo Nr. SV-S-299 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 7 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Pritarti Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 18 ir 19 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 23¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1052 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIVP-1052) siekiui didinti užimtumą, artinant profesinio mokymo pasiūlos atitiktį darbo rinkos ir savivaldybių poreikiams, sudaryti galimybes asmeniui nuosekliai tobulėti ir užtikrinti sklandžią ir greitą bedarbių integraciją į darbo rinką, tačiau nepritarti Įstatymo projektu Nr. XIVP-1052 siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Profesinio mokymo įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad asmenų, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas, priėmimas į profesinio mokymo programas vykdomas kaip centralizuoto priėmimo išimtis. Užimtumo įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad bedarbių ar užimtų asmenų profesinis mokymas vykdomas profesinio mokymo teikėjo, kurį pasirenka pats bedarbis ar užimtas asmuo, o kai sudaryta trišalė sutartis, – suderinus su darbdaviu. Taigi, šiame punkte minimuose įstatymuose nustatyta, kad bedarbiams ir užimtiems asmenims netaikomas centralizuotas ar periodiškasis priėmimas į profesinio mokymo programas. Bedarbių ir užimtų asmenų priėmimas mokytis ir mokymas vykdomas dvišalės ar trišalės sutarties pagrindu pagal susidarantį poreikį bet kuriuo kalendorinių metų laiku, integruojant juos į profesinio mokymo įstaigose sukomplektuotas mokymo grupes ar sudarant atskiras mokymo grupes. Kadangi dabar galiojanti teisės norma yra lanksti, asmenys mokytis į profesinio mokymo programas gali būti priimami bet kada, todėl Įstatymo projekto Nr. XIVP-1052 1 straipsnyje siūloma teisės norma, jog priėmimas į profesinio mokymo programas galėtų vykti ne rečiau kaip kartą per mėnesį, yra perteklinė.

2. Profesinio mokymo įstatymas reglamentuoja bendrąsias profesinio mokymo organizavimo nuostatas ir yra bendrasis įstatymas Užimtumo įstatymo atžvilgiu. Bedarbių, registruotų Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, profesinį mokymą

reguliuoja specialusis, šia prasme – Užimtumo įstatymas. Šio įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad bedarbių ar užimtų asmenų profesinį mokymą vykdo profesinio mokymo teikėjas, kurį pasirenka pats bedarbis ar užimtas asmuo, o kai sudaryta trišalė sutartis, – suderinus su darbdaviu. Profesinio mokymo įstatymo 19 straipsnio 4 dalies nuostatą įgyvendinančiame Profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1065 „Dėl Profesinio mokymo organizavimo pameistrystės forma tvarkos aprašo patvirtinimo“, reglamentuojamas profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma, inicijavimas ir vykdymas, profesinio mokymo teikėjų ir darbdavių, organizuojančių profesinį mokymą pameistrystės forma, teisės ir pareigos, asmens, siekiančio darbo vietoje įgyti kvalifikaciją ar kompetenciją, teisės ir pareigos, profesinio mokymo, organizuojamo pameistrystės forma, kokybės užtikrinimas. Šio tvarkos aprašo 7 punkte reglamentuojama, kas gali savo valia inicijuoti mokymąsi pameistrystės forma, t. y. darbdavys, profesinio mokymo teikėjas, darbdavio darbuotojas, mokinys arba socialiniai partneriai ir kiti subjektai, numatyti Užimtumo įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose. Taigi, Įstatymo projekto Nr. XIVP-1052 2 straipsnyje siūloma teisės norma, jog profesinio mokymo teikėjas nekvalifikuotiems bedarbiams profesinį mokymą organizuoja teikdamas pirmenybę pameistrystės formai, yra perteklinė, nes mokymosi formą, pagal esamą teisinį reglamentavimą, gali inicijuoti platus subjektų ratas, įvertinęs individualius kiekvienos situacijos poreikius. Šis mechanizmas užtikrina suaugusio asmens laisvę rinktis mokymosi formą, be to, yra palankus suaugusiajam rinktis darbdavį.

Atkreiptinas Lietuvos Respublikos Seimo dėmesys, kad Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, įgyvendindama XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos priemonių įgyvendinimo plano 1.8.3 veiksmą, iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų 20 mln. eurų investicijų vystys tolesnę pameistrystės įgyvendinimo schemą, kuri sudarys palankias sąlygas asmenims įgyti praktinius įgūdžius įmonėse, daugiausia dėmesio skiriant tiems ekonomikos sektoriams, kurie bus perėjimo į klimatui neutralią ekonomiką lyderiai. Iki 2026 m. planuojama įgyvendinti apie 4000 pameistrystės pagal trišales pameistrystės darbo / mokymo sutartis bei organizuoti aktyvius pameistrystės viešinimo veiksmus.

3. Įstatymo projekto Nr. XIVP-1052 3 straipsnyje (231 straipsnio 1 dalyje) siūloma nustatyti teisinį reglamentavimą, suteikiant galimybę ne tik asmeniui, bet ir asmens mokymąsi finansuojančiai institucijai kreiptis dėl jo neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu įgytų kompetencijų, susijusių su siekiama įgyti pirmąją kvalifikacija, vertinimo ir pripažinimo. Įstatymo projekto Nr. XIVP-1052 aiškinamajame rašte nurodyta tokio pakeitimo priežastis – jei bedarbis neturėtų suinteresuotumo, kad būtų pripažintos jo turimos kompetencijos. Siūlomai teisės normai nepritartina, nes institucijos dėl

kompetencijų pripažinimo negali nuspręsti už suaugusį asmenį ir toks institucijos veiksmas gali būti traktuojamas kaip pažeidžiantis asmens teisę apsispręsti laisvai. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Profesinio mokymo įstatyme nustatomas tik pats įvairiais būdais asmens įgytų kompetencijų įvertinimo ir pripažinimo santykių reglamentavimo principas, o principo įgyvendinimas reglamentuojamas įstatymą įgyvendinančiame Ankstesnio mokymosi pasiekimų įskaitymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. ISAK-72 „Dėl Ankstesnio mokymosi pasiekimų įskaitymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriame nustatyti besikreipiantys asmenys, vertinimą atliekančios institucijos, įgytų kompetencijų įvertinimo būdai, išduodami įgytas kompetencijas liudijantys dokumentai.

Pažymėtina, kad Įstatymo projekto Nr. XIVP-1052 3 straipsnyje siūloma 23¹ straipsnio 2 dalies nuostata jau įtvirtinta Profesinio mokymo įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatyta, jog asmeniui, tobulinančiam turimą ar siekiančiam įgyti kitą kvalifikaciją, ankstesnio mokymosi pasiekimai įskaitomi švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Taigi, esamas teisinis reglamentavimas yra pakankamas ir sudaro galimybes asmeniui įgyti formaliojo ir neformaliojo švietimo bei savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą.

Ministras Pirmininkas

Švietimo, mokslo ir sporto ministras